

دانشگاه صنعتی اصفهان دانشکده مهندسی برق و کامپیوتر

> درس کامپایلر تکلیف عملی سوم

تاریخ تحویل:۹ تیر ۱۴۰۲

سوال ۱.در این تمرین قصد داریم به کمک ابزار flex و bison یک ماشین حساب ساده برای <u>اعداد اعشاری</u> بسازیم که توانایی انجام عملیات های جمع ، تفریق ، ضرب ، تقسیم و توان را داشته باشد.

برای ساخت این ماشین حساب میتوانید از گرامر بالا استفاده کنید و موارد دیگر را به گرامر اضافه کنید.

- توجه کنید گرامر مبهم است.
- در نام گذاری متغیرها از حروف و اعداد میتوان استفاده کرد.
- درصورتی که در ابتدای نام گذاری یک متغیر از عدد استفاده شود خطای مناسب و شماره خط خطا چاپ شود.
- ماشین حساب شما باید توانایی ذخیره ی اعداد در متغیرها و انجام عملیات های محاسباتی با متغیرها را داشته باشد.
 - درصورت تقسیم یک عدد بر صفر، خطای مناسب و شماره خط خطا چاپ شود.
 - به اولویت عملگرها دقت کنید.
 - عملیات ها میتوانند شامل پرانتز برای افزایش اولویت محاسبات باشند.
- در صورت استفاده از متغیری که قبلا مقداردهی نشده ، پیغام خطای مناسب به همراه شماره خط خطا چاپ شود.
- در صورت استفاده از کاراکترهای خارج از زبان گرامر، پیغام خطای غیر معتبر بودن کاراکتر به همراه شماره خط خطا چاپ شود.

ورودی برنامه:یک فایل با پسوندtxt. است که در هر خط آن تعدادی عملیات محاسباتی نوشته شده است.

خروجی: برنامه ي شما بايد براي هر خط از فايل ورودی که شامل کلمه کليدی print است، نتيجه نهايي عمليات نوشته شده در print را در ترمينال چاپ کند.

اختیاری: ماشین حساب شما، توانایی انجام عملیات های زیر را داشته باشد.

sin(x), cos(x), tan(x), cot(x), log(x), exp(x)

مثال:

```
input.txt:
x = 10 / 2
y = x * 4
                       output:
print(y - 6)
                       14.000000
print(x + (-2 * 3))
                       -1.000000
a32 = -2 * 5 + 2^3
                       -2.000000
print(a32)
                       256.000000
print((x-3)^2^3)
                       Error at line 9: Division by zero
z = 0
                       10.000000
print(x/z*2)
                       -8.000000
print(-2^3)
```

```
input2.txt:
x = \sin(2.5)
y = cos(2*x + 10.2)
                                 output:
print(x)
                                 0.598472
print(y)
                                 0.390680
print(tan(x))
                                 0.681896
print(cot(y))
                                 2.428069
print(log(x) * exp(x))
                                 -0.934003
print(exp(x))
                                 1.819337
input3.txt:
x=2
y = x*2
                                output:
z$ = -3.2
                                Error at line 3: invalid character: $
print(x+y)
                                6.000000
print(x-5*3)
                                -13.000000
print(y-2^3)
                                -4.000000
input4.txt:
a = (10 / 2)
b = a * -4
print(a - b)
                    output:
print(c^a)
                    25.000000
c=2.5 * 4
                    Error at line 4: variable 'c' has not been assigned before
                    100000.00000
print(c^a)
4wrong_var = 32/8 Error at line 7 : invalid variable name
```

سوال ۲. در این تمرین قصد داریم به کمک ابزار flex و bison برنامه ای بنویسیم که توانایی پارس کردن گرامر داده شده را داشته باشد. این گرامر نشان دهنده ی یک زیان برنامه نویسی ساده است که قابلیت های زیر را دارد.

۱.نوع داده: در این گرامر از دونوع داده Boolean و Integer میتوانیم استفاده کنیم که با کلمات کلیدی int و bool مشخص میشوند.

۲. تعریف متغیرها: به کمک این گرامر میتوانیم متغیرها را declare کنیم.

مثال:

int x;
int z,y;
bool flag, isCorrect2;

- امكان تعريف چندين متغير بانوع يكسان به صورت پشت سرهم كه با كاما جداشدند، وجود دارد.
 - برای نام گذاری متغیرها از قواعد موجود در گرامر استفاده کنید.

۳.مقداردهی متغیرها: به کمک این گرامر میتوانیم به متغیرها مقادیر مناسب اختصاص دهیم.

مثال:

```
int x;
x = 2;
bool flag;
flag = true;
```

- طبق گرامر امکان مقداردهی چندین متغیر پشت سرهم وجود ندارد و هربار فقط یک متغیر مقداردهی میشود.
 - طبق گرامر، امکان مقداردهی، هم زمان با تعریف متغیر وجود دارد مانند مثال زیر:

```
bool z = (x + y) < (-2 * x);
```

۴.عبارت های شرطی:

در این گرامر میتوانیم از else و else به شکل زیر استفاده کنیم:

```
if(expression){
     //some code
}else{
     //some code
}
```

مثال:

```
if ((a > b) && (a <= c))
{
     x = 3;
     counter = 0;
}
else
{
    isCorrect = !flag;
}</pre>
```

- وجود else اختیاری است و ممکن است یک if بدون else ظاهر شود.
- در بدنه ی if و else میتواند تعداد صفر یا بیشتر statement قرار بگیرد.

۵. حلقه ها:

در این گرامر حلقه ها به شکل زیر تعریف میشوند:

```
while(expression){
    //some code
}
```

- شرطی که برای حلقه while بررسی میشود همانند شرطی است که برای if بررسی میشود.
- بدنه ی while هم مانند بدنه ی if و else است یعنی میتواند شامل صفر یا چندین statement باشد.

عملگرها:

- Arithmetic Operators: شامل عملگرهای / , * ,
- Relational Operators: شامل عملگرهای =>, <, <, >= .
 - Logical Operators: شامل عملگرهای!, ||, &&

۷.نكات تكميلي:

- "foo": مقادیری که در دابل کوتیشن قرار گرفته اند، نشان دهنده ی ترمینال ها هستند.
 - <foo>: مقادیری که داخل <> قرار دارند نشان دهنده ی non-terminal ها هستند.
- *<600>: مقادیری که با * نشان داده شدند به معنای ظاهرشدن صفر یا تعداد بیشتری از foo است.
- +<600>: مقادیری که با + نشان داده شدند به معنای ظاهرشدن یک یا تعداد بیشتری از foo است.
 - در مواردی که گرامر مبهم است، رفع ابهام لازم انجام شود.
 - برنامه نهایی نباید دارای shift/reduce conflict یا reduce/reduce reduce باشد.

گرامر

```
<statement> ::= <declaration>
      | <assignment>
      | <conditional>
      | <loop>
<type> ::= "int" | "bool"
<declaration> ::= <type> <identifier>+ "," ";"
<assignment> ::= <identifier> "=" <expression> ";"
        | <type> <identifier> "=" <expression> ";"
<conditional> ::= "if" "(" <expression> ")" "{" <statement>* "}"
        | "if" "(" <expression> ")" "{" <statement>* "}" "else" "{" <statement>* "}"
<lp><loop> ::= "while" "(" <expression> ")" "{" <statement>* "}"
<expression> ::= <identifier>
        | <literal>
        | <expression> <binary_operator> <expression>
        | "!" <expression>
        | "(" <expression> ")"
        | "-" <expression>
```

```
::= <boolean_literal> | <integer_literal> |

<boolean_literal> ::= "true" | "false"

<iinteger_literal> ::= <digit>+

<binary_operator> ::= <arithmetic_operator> | <relational_operator> | <logical_operator>
<arithmetic_operator> ::= "+" | "-" | "*" | "/"

<relational_operator> ::= "<" | ">" | "<=" | ">=" | "==" | "!="
<logical_operator> ::= "||" | "&&"

<detter> ::= <letter> <letter_or_digit>*
<letter_or_digit> ::= <letter> | <digit>
<digit> ::= "0" | "1" | ... | "9"
<letter> ::= "a" | "b" | ... | "z" | "A" | "B" | ... | "Z"
```

جدول توکن های گرامر

Token	Token name
int	INT
bool	BOOL
if	IF
else	ELSE
while	WHILE
true	TRUE
false	FALSE
	OR
&&	AND
=	ASSIGN
==	EQ
!=	NEQ
<=	LTE
>=	GTE
<	LT
>	GT
+	PLUS
-	MINUS
*	TIMES
/	DIVIDE
!	NOT
(LPAREN
)	RPAREN
{	LBRACE
}	RBRACE
;	SEMICOLON

COMMA
INTEGER_LITERAL
IDENTIFIER

۸.ورودی برنامه:

- ورودی به صورت یک فایل با پسوند txt. است که حاوی کدی است که با این زبان نوشته شده است.
- چنانچه یک برنامه ی صحیح به تحلیلگر شما داده شود باید بتواند Syntax Tree آن را استخراج کند و به صورت پیشوندی (pre-order) چاپ کند.
- به تحلیلگر شما یک آرگومان پاس داده میشود که اگر مقدار این آرگومان 1باشد ، باید Token Nameبرای ترمینال ها چاپ ترمینال ها نمایش داده شود و در صورتی که این آرگومان 0باشد ، باید Token Valueبرای ترمینال ها چاپ شود.
 - بدین ترتیب ، تحلیلگر شما باید نام فایل و این آرگومان را به صورت زیر دریافت کند.

\$./syntaxParser input.txt 0 or 1

مثال ورودى:

```
int x, y;
x = 5;
y = x * 2 + 5;
bool isGreater;
isGreater = y > x;
if ((x != y) || (x > -2 && y < 30))
{
    int equation1;
    equation1 = 3 * x + y;
}
else
{
    int equation2;
    equation2 = -2 * x - 5;
}</pre>
```

۹.خروجي:

درصورتی که ورودی از گرامر زبان پیروی میکند، خروجی مناسب طبق ارگومان ورودی چاپ شود. درصورت وجود خطا در ورودی، شماره ی خط خطا و پیام مناسب برای نشان دادن آن خطا چاپ شود. خروجی برای ارگومان 1(چاپ Syntax Tree با نام توکن ها):

خروجی برای ارگومان 0(چاپ Syntax Tree با مقادیر توکن ها):

مثال۲:

ورودى:

```
int a;
bool flag, x, y;
x = true;
y = true;
flag = !(x && y) || y;
a = 2;
b = a > 2;
c = -2 * 3 == 2 * 3;
```

خروجی برای ارگومان 1(چاپ Syntax Tree با نام توکن ها):

خروجی برای ارگومان 0(چاپ Syntax Tree با مقادیر توکن ها):

```
cprogram> <statement_list> <statement> <declaration> <type> int <identifier_list> <identifier> a ; <statement_list> <statement>
<declaration> <type> bool <identifier_list> <identifier_list> <identifier] ist> <identifier> flag , <identifier> x , <identifier> y ;
<statement_list> <statement> <assignment> <identifier> x = <expression> true ; <statement> <assignment> <identifier> y = <expression> true ; <statement_list> <statement> <assignment> <identifier> y = <expression> <identifier> x && <expression> <identifier> y = <identifier> y ; <statement_list> <statement> <assignment> <identifier> y ; <statement_list> <statement> <assignment> <identifier> y ; <statement_list> <statement> <assignment> <identifier> b = <expression> <expression> <identifier> a > <expression> 2 ; <statement_list> <statement> <assignment> <identifier> c = <expression> <expression> <expression> <expression> <expression> 2 *<expression> 2 * <expression> 2 * <expression> 3 = <expression> <expression> <expression> 2 * <expression> 3 * <expression> <expressi
```

مثال٣:

ورودى:

```
bool flag;
flag = true;
int counter;
counter = 0;

while (flag)
{
    counter = counter + 1;
    if (counter == 10)
    {
        flag = !flag;
    }
}
```

خروجی برای ارگومان 1(چاپ Syntax Tree با نام توکن ها):

خروجی برای ارگومان 0(چاپ Syntax Tree با مقادیر توکن ها):

مثال۴:

ورودى:

```
int x = 5;
int y = 7;
bool z = (x + y) < (-2 * x);</pre>
```

خروجی برای ارگومان 1(چاپ Syntax Tree با نام توکن ها):

خروجی برای ارگومان 0(چاپ Syntax Tree با مقادیر توکن ها):

۱۰. اختیاری:

چاپ syntax tree به صورت دو بعدی (افقی یا عمودی) دارای نمره اضافه است. چاپ درخت برای مثال ۴:

```
Abstract Syntax Tree:
cprogram>
   <statement_list>
      <statement>
         <assignment>
            <type>
               INT
            <identifier>
               IDENTIFIER
            ASSIGN
            <expression>
               INTEGER_LITERAL
            SEMICOLON
      <statement_list>
         <statement>
            <assignment>
               <type>
                  INT
               <identifier>
                  IDENTIFIER
               ASSIGN
               <expression>
                  INTEGER_LITERAL
               SEMICOLON
         <statement_list>
            <statement>
               <assignment>
                  <type>
                     BOOL
                  <identifier>
                     IDENTIFIER
                  ASSIGN
                  <expression>
                     <expression>
                        LPAREN
                        <expression>
                           <expression>
                              <identifier>
                                 IDENTIFIER
                           PLUS
                           <expression>
                              <identifier>
                                 IDENTIFIER
                        RPAREN
                     LT
                     <expression>
                        LPAREN
                        <expression>
                           <expression>
                              MINUS
                              <expression>
                                 INTEGER_LITERAL
                           TIMES
                           <expression>
                              <identifier>
                                 IDENTIFIER
                        RPAREN
                  SEMICOLON
            <statement_list>
```

```
Abstract Syntax Tree:
cprogram>
   <statement_list>
      <statement>
         <assignment>
            <type>
               int
            <identifier>
               X
            <expression>
               5
      <statement_list>
         <statement>
            <assignment>
                <type>
                  int
                <identifier>
                  У
                <expression>
         <statement_list>
            <statement>
                <assignment>
                   <type>
                      bool
                   <identifier>
                      Z
                  <expression>
                     <expression>
                        <expression>
                           <expression>
                              <identifier>
                                 Х
                           <expression>
                              <identifier>
                                 У
                        )
                     <
                     <expression>
                        <expression>
                           <expression>
                              <expression>
                                 2
                           <expression>
                              <identifier>
            ;
<statement_list>
```

تذكرات نهابى:

- در فایل تکلیف، یک makefile قرار داده شده است.
- برای هردو سوال، متناسب با نام فایل های flex و bison خود، این فایل را اپدیت کنید.
- در انتها باید فایل های flex و bison و makefile را در پوشه ی مربوط به هر سوال قرارداده و کل تکلیف را به صورت فایل zip ایلود کنید.
- فیلم کوتاهی از توضیح کدهای خود واجرای آن ضبط کنید و آن را در پوشه همان سوال کنار فایل های دیگر قرار دهید.

نكات تكميلي

- ۱. در این تکلیف استفاده از ابزار flex الزامی است.
- ۲. فایل های مربوط به هر سوال را در پوشه ای با نام Qn قرار دهید که n شماره ی سوال مربوطه است.
- ۳. در هر پوشه باید فایل های flex و bison و makefile که متناسب با نام فایل های شما اپدیت شده به همراه فیلم توضیحات واجرای کد قرار داده شود.
 - ۴.در انتها پوشه ی جواب ها را فشرده کنید و در قالب یک فایل zip اپلود کنید.
 - ۵. فرمت نام گذاری تکلیف ارسالی باید به صورت زیر باشد:

HW3_Practical_LastName_StudentID که LastName نام خانوادگي شما و StudentID شماره دانشجويي شما است.

انجام این تکلیف به صورت تك نفره است. در صورت مشاهده تقلب، نمرات هم مبدا كپی و هم مقصد آن صفر لحاظمی شود.

در صورت وجود هر گونه ابهام و یا سوال می توانید سوالات خود را در گروه تلگرام بپرسید. همچنین می توانید برای رفع ابهامات با دستیاران آموزشی در تماس باشید.

آیدی تلگرام:

- hadis ghafouri
 - alirezanum1 •

اسكايپ:

- live:.cid.f9217b1f0598c7b
 - live:b1473ece83804d91 •